

Falešná a pravá zbožnost **L 20,45-21,4**

Jako učedníci Ježíše Krista bychom si na některé lidi měli dávat pozor. Zde Ježíš své učedníky varuje konkrétně před zákoníky. Řecké slovo, kterého je tu ve verši 46 použito, by se v jednotném čísle dalo doslovněji přeložit jako „písmář“ (řecky *grammateus*). Šlo o odborné židovské znalce Písma svatého, tedy znalce Božího zákona. Proto jsou nazýváni zákoníky. Byli to tehdejší teologové, vykladači Bible, učitelé Božího slova. A právě před nimi tu Ježíš varuje! Obecně samozřejmě nemůže být nic špatného na tom, když je někdo znalcem Písma či teologem. Vždyť takovým písmářem/zákoníkem byl i Ezdráš, o němž čteme ve Starém zákoně (srov. Ezd 7,6.10) a který byl jednoznačně kladnou postavou. A ze slov samotného Pána Ježíše vyplývá, že i zákoník se může stát jeho učedníkem (viz Mt 13,52; Mk 12,32-34). Znalce a vykladače Bible určitě potřebujeme. Avšak v Lukášově evangeliu (a i v ostatních evangeliích) vystupují zákoníci především jako Ježíšovi protivníci a nepřátelé. Jsou to právě znalci Písma, kteří hledají důvody, proč Ježíše jako Mesiáše odmítnout. A společně se staršími a velekněžími patří k těm, kdo nakonec přivodí Ježíšovo ukřižování (L 9,22). Jsou to znalci Bible, kteří se chtějí zbavit toho, jehož příchod Bible předpovídá. Teologové, co se chtějí zbavit živého Boha, který k nim přišel ve svém Synu! Je snad se studiem Písma svatého (kromě nesporného užitku) spojeno i obzvláštní pokušení v tomto směru? Může se teolog právě při studiu Písma stát otupělým vůči Bohu? Od anglického kazatele Johna Wesleye pocházejí slova: „Ortodoxie či správné názory jsou jenom drobnou součástí duchovního života. Ačkoli správné postoje nemohou existovat bez správných názorů, správné názory mohou existovat bez správných postojů. Někdo může mít na Boha správný názor bez toho, že by k němu choval lásku či jediný dobrý cit. Satan je toho důkazem.“¹

Právě chybějící správné postoje jsou důvodem, proč si na zákoníky dávat pozor. Důvodem k obezřetnosti ve styku s těmito lidmi je především jejich dvojitý život. Pán Ježíš své varování před nimi vyslovil v prostorách chrámu. Pronesl je ke svým učedníkům za přítomnosti všech ostatních lidí, kteří tam byli. Již dříve však své výtky řekl zákoníkům přímo do očí, když byl pozván k jídlu do domu jednoho farizeje (viz L 11,37-54). Pán Ježíš jim tímto způsobem samozřejmě dával příležitost k pokání. Zákoníky však Ježíšova slova popudila. Místo pokání tehdy začali na Pána Ježíše zle dotírat všelijakými dotazy, aby ho mohli chytit za slovo. Životu a zbožnosti zákoníků chyběla především integrita, celistvost. Nežili cele pro Boha. Byli to lidé dvojití tváře, kteří nežili podle toho, co

¹ A. W. Tozer, *Následování Boha*, str. 10; Návrat domů, Praha 2000

vyučovali. Milovali více své společenské postavení, než své bližní. Jako příklad tu Ježíš uvádí vdovy, které díky své hmotné nezajištěnosti patřily k sociálně slabým skupinám. Zákoníkům na nich příliš nezáleželo, což je asi ještě hodně mírné vyjádření. Rádi však dávali najevo a na odiv své postavení znalců Písma. Dlouhé řízy byly patrně zvláštním oděvem, který patřil k úřadu učitele Písma. Milovali také různé projevy úcty vůči sobě, jako pozdravy na tržištích a přední místa na hostinách a v synagógách. Nevíme přesně, jakou podobu mělo ono vyjídání domů vdov. Snad se nechali do těchto žen hostit pod záminkou, že se za ně pomodlí. Možná mohlo jít i o to svazování těžkých břemen, která zákoníci nakládali lidem na ramena a sami se jich nechtěli dotknout ani prstem (Mt 23,4). Nabádali lidi ke krajním projevům oddanosti vůči Bohu, snad právě k příspěvkům na chrám z posledních peněz, jak to učinila vdova v našem příběhu. Právě jejich odírání vdovy jasně svědčilo o tom, že sami nežijí podle Božího zákona, který vyučují. Vždyť Hospodin ve svém zákoně zdůrazňuje ochranu vdov a hmotnou pomoc vdovám (Ex 21,21-23; Dt 10,18; 14,28-29). A v žalmu čteme: „*Otec sirotků, obhájce vdov je Bůh v obydlí svém svatém.*“ (Ž 68,6 ČEP) Máme-li si dát na takové teology, učitele Bible a kazatele pozor, pak to jistě především znamená, že se nemáme dát strhnout jejich příkladem. Pán Ježíš pronesl o zákonících drsná slova: „*Proto čiňte a zachovávejte všechno, co vám řeknou; ale podle jejich skutků nejednejte: neboť oni mluví a nečiní.*“ (Mt 23,3 ČEP) Jde o to, abychom nebyli společně s nimi odsouzeni. Budeme - li hledat bezchybného a bezhříšného kazatele (teologa), nikdy ho nenajdeme. Totéž lze říci o hledání bezchybného křesťana (či sboru). Avšak určitě jsme ve svých životech potkali takové křesťany a kazatele, kteří byli opravdoví. Těch bychom se měli držet a podle jejich příkladu se v životě orientovat.

Pravá zbožnost prostupuje celý náš život. Jdeme do vztahu s Kristem naplno. Nenecháváme si pro sebe nějakou stránku života, kterou bychom s ním nechtěli řešit. Dění u chrámové pokladnice může sloužit jako dobré znázornění této skutečnosti. Pokud šlo o výši finančního příspěvku, dali samozřejmě bohatí dárci mnohem víc, než chudá vdova. Její dva penízky chrámovou pokladnu skutečně nijak zvlášť nevytrhly. Pán Bůh nepochybně bezvadně ovládá matematiku i účetnictví. Všimá si však i jiných věcí, než jsou čísla. Všimá si celkového přístupu člověka. Bohatí sice dali do pokladny mnoho, ale vlastně je to nic nestálo. Dávali ze svých přebytků. Chudá vdova však dala ze svého nedostatku. Dala všechno, z čeho měla být živa. V jejím daru byl svým způsobem celý její život. Prakticky v těch dvou mincích dala Bohu sama sebe. A právě na to má Pán Bůh „radar“, právě toho si všimá. Z lidského pohledu takový projev zbožnosti možná nevypadá nijak velkolepě. Ale z Božího pohledu je to *něco!* Proto Pán Ježíš řekl, že vdova dala víc, než všichni ostatní. Nejde tu ani tak o model dávání příspěvků do církve, jako spíš o znázornění vztahu k Bohu, ke Kristu. Je rád, když mu dáváme opravdu sebe. I se všemi svými hříchy a problémy. Podobně jako Pán Ježíš, který si nás zamiloval a vydal sebe samého za nás (srov. Ga 2,20).